Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

ALp(LK)2164

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas 2002 m. gruodžio 28 d. Nr. 247 (44)

Saturday supplement December 28, 2002 No. 247 (44)

48

Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija 1945—2000

Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Vėlavičienė po 12 metų darbo, vargo ir pasišventimo užbaigė *Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija — 1945—2000 m.* Jos padėjėjos-sudarytojos: Birutė Poškutė ir Eglė Karalienė. Tai tikrai milžiniškas darbas, kuris buvo pradėtas, Lietuvai vos atgavus nepriklausomybę. Sovietiniais laikais LNMM biblioteka turėjo vos pora šimtų išeivijos leidinių. Daugiau gal turėjo Vilniaus universitetas, bet nei Kauno, nei Šiaulių, nei Klaipėdos bibliotekos nedaug ką žinojo apie išeivijos leidinius. Lietuviai mokslininkai, norėdami sužinoti, ką išeivijos mokslininkai galvojo ir rašė, neturėjo galimybių prieiti prie medžiagos, išleistos Amerikoje, Kanadoje, Vokietijoje, Anglijoje, Australijoje ir kitur. 1991 m. kovo 11 d. paskelbus nepriklausomybę, prasidėjo gan intensyvus darbas tarp Lietuvos ir išeivijos mokslinių institucijų. Turbūt, iš mokslinės pusės, pirmąjį žingsnį žengė dr. Vladas Bulava, Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (LNMMB) direktorius, kuris apsilankė Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (LTSC) Čikagoje ir konkrečiai susitarė dėl bendradarbiavimo bei mokslinio darbo išeivijos lituanistikos lobyne. Tai nebuvo lengvas žingsnis, nei LTSC, nei LNMM bibliotekai, nes ateitis nebuvo aiški. Vis dėlto LTSC ir LNMMB pradėjo glaudžiai bendradarbiauti.

Pirmų pirmą dr. V. Bulavas atsiuntė į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą Renatą Blagnienę, kuri padėjo LTSC kataloguoti Pasaulio lietuvių archyvo knygų rinkinius. Labai greitai paaiškėjo, kad vienos kataloguotojos neužtenka tokiam milžiniškam katalogavimo darbui. Su dr. V. Bulavo pritarimu, į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą darbą tęsti atvyko visa eilė M. Mažvydo bibliotekos darbuotojų. Katalogavimo eigoje pasirodė, kad reikia paruošti išsamų visos lietuvių išeivijos leidinių katalogą-bibliografiją. Į šį darbą su dideliu entuziazmu įsijungė Silvija Vėlavičienė. Su ja Lituanistikos tyrimo ir studijų centras bendrauja daugiau kaip dvylika metų. Jos ir dr. V. Bulavo sutikimu bei prašymu, į Mažvydo biblioteką Lituanistikos tyrimo ir studijų centras persiuntė daugiau kaip 450 tonų knygų. Tada S. Vėlavičienė ir dr. V. Bulavas sutarė, kad reikia paruošti, dabar jau 2002 metais išleistą, išeivijos spaudos bibliografiją.

Silvija Vėlavičienė Lituanistikos tyrimo ir studijų centre lankėsi du kartus, registruodama, kas sukaupta LTSC Pasaulio lietuvų archyve. Jau 1993 metais Mažvydo biblioteka ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centras išleido *Lietuvių išeivijos knygos 1945—1992 — bibliografinį sąrašą.* Bibliografijoje yra 215 puslapių, kur apibūdinamos išeivijos knygos.

Kai šis kontrolinis sąrašas buvo išleistas, tuomet galėjome bendromis jėgomis ieškoti, žiūrėti ir rinkti tai, ko abiem — LNMMB ir LTSC — trūko. Šių darbų rezultatas yra šiuo metu išėjusi bibliografija, kuri nebūtų pasirodžiusi be Lituanistikos tyrimo ir studijų centro 12,000 litų paramos daliai spausdinimo išlaidų padengti. Knygos išleidimą taip pat parėmė Lietuvos Kultūros ministerija.

Knygos pratarmėje S. Vėlavičienė pateikia gal svarbiausią priežastį šio tomo sudarymui: „Augantis visuomenės poreikis pažinti už Lietuvos ribų sukurtą intelektualinį turtą ir būtinybę sujungti dvi prievartos būdu išskirtas tautos kultūros dalis skatino pradėti rengti retrospektyviąją išeivijos leidinių bibliografiją, tokiu būdu užpildant lietuviškosios spaudos bibliografijos spragą. Renkant medžiagą naudoti visi žinomi išeivijos spaudos bibliografijos leidiniai..., tačiau tenka pripažinti, kad ir atkakliausiems išeivijos spaudos bibliografams sunkiai sekėsi surinkti ir suregistruoti leidinius ne tik iš įvairių pasaulio kraštų, bet ir iš kai kurių JAV vietovių, todėl išsamios lietuviškos spaudos bibliografijos parengimas tebėra itin sunkus uždavinys".

Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija — 1945—2000 m. — 755 psl., kietais viršeliais. Joje suregistruota 6,475 išeivijos lietuvių leidinių. Ją galima įsigyti Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (5600 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636–1039, tel. 773-434-4545, el. paštas lithuanianresearch@ ameritech.net). Kaina — 52 dol., persiuntimas — 6 dol. Kiekvienas leidinys kruopščiai profesionaliai aprašytas ir registruotas. Leidiniai aiškiai parodo, kiek darbo atlikta ir kiek pastangų įdėta tautos bei kalbos išlaikymui.

Bibliografijoje suregistruoti leidiniai pagal Lietuvos katalogavimo dėsnius. Paskirtys yra pažymėtos pradžioje: (0) Bendrasis skyrius (mokslo ir kultūros dalykai, spauda, knygotyra, enciklopedijos, žinynai, periodika ir pan.) — 217 pozicijų, (1) Filosofija, Psichologija — 80 pozicijų, (2) Religija, Teologija — 1,111 pozicijų, (3) Visuomenės mokslai — 1,156 pozicijų, (5) Matematika, Gamtos mokslai — 40 pozicijų, (6) Taikomieji mokslai, Medicina, Technika — 167 pozicijų, (7) Menas, Fotografija, Žaidimai, Sportas — 1,111 pozicijos (8) Kalbotyra, Filologija, Grožinė literatūra, Literatūros mokslas — 2,079 pozicijos, (9) Geografija, Biografijos, Istorija — 506 pozicijos. Po pagrindinių skyrių yra asmenvardžių rodyklė — tai per 70 puslapių smulkiai suregistruoti visi leidinių autoriai, sudarytojai, redaktoriai, paruošėjai, iliustratoriai ir t.t. Svarbiausia, kad ne tik autoriai, redaktoriai ar sudarytojai nurodomi, bet, pvz., Švėkšnos istorijos knygoje, kurią sudarė A. Rugytė, yra išvardinti net visi straipsnių autoriai. Taip pat įtraukiamos Mokslo ir kūrybos simpoziumų programos ir t.t.

Autorė pratarmėje dėkoja visiems padėjusiems šią knygą paruošti: „Šio darbo nebuvo įmanoma imtis be išeivijos kultūrininkų talkos bei pritarimo. Didžiausios padėkos nusipelno Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje vadovas prof. dr. Jonas Račkauskas, sudaręs sąlygas dirbti Pasaulio lietuvių archyve, visokeriopai skatinęs bibliografijos rengimą. Ypač daug žinių gauta ir pritarimų sulaukta iš šviesaus atminimo Česlovo Grincevičiaus bei istoriko, bibliografo Jono Dainausko. Ne kartą yra konsultavę rašytojai Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis, Kazys Bradūnas. Nuolatiniais talkininkais tapo Stasys Džiugas, Edmundas Jasiūnas, Regina ir Viktoras Kučai, Jonas Variakojis, dr. Vincas Bartusevičius, dr. Rapolas Krasauskas, dr. Juozas Kriaučiūnas, dr. Rasa Mažeikaitė, Irena Šernaitė-Meiklejohn, Kazimieras ir Marija Barėnai".

Ši knyga — tai paminklas lietuviams išeiviams, kurie karo audros taip skaudžiai toli nublokšti už tėvynės ribų, per visus sovietų okupacijos metus dirbo lietuvišką darbą ir kovojo išlaikyti lietuvybę. Padėka ir pagarba Silvijai Vėlavičienei, kuri dirbo, rūpinosi ir paruošė ne vien reikšmingą, bet ir reikalingą knygą.

Prof. dr. Jonas Račkauskas

Lietuvos Martyno Mažvydo nacionalinės bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Vėlavičienė (iš kairės), Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirm. prof. dr. Jonas Račkauskas ir LTSC archyvų direktorė Skirmantė Miglinienė.

Biblijos 400 metų sukaktis

Ses. Ona Mikailaitė

Vilniuje Taikomosios dailės muziejuje 2002 m. lapkričio 27 d. atidaryta neeilinė paroda įvardinta: *Biblijos vertėjas Jonas Bretkūnas".* Pirmosios lietuviškos Biblijos vertėjas mirė 1602 m., tad 400 mirties sukaktis tinka ir jo didžiausiam bei reikšmingiausiam darbui.

Aštuoni J. Bretkūno ranka rašyti tomai beveik 400 metų išgulėjo įvairių bibliotekų bei archyvų lentynose, ir štai dabar kiekvienas galėjo juos pamatyti ir pasidžiaugti šiuo lietuviško rašto paminklu. Parodos atidarymo metu prezidentas Valdas Adamkus pasakė: „Iš archyvų iškelta J. Bretkūno Biblija mums šiandien daug stipriau nei istorijos vadovėliai primena: esame senos kultūros tradicijų žmonės, esame šimtmečius save kūrusi tauta. Dabarties kelyje šito neturime pamiršti. Neturime pamiršti mūsų kelio pradininkų".

Jonas Bretkūnas neabejotinai yra pati įdomiausia 16-to amžiaus lietuvių literatūros asmenybė. Gimęs 1536 m. Mažojoje Lietuvoje, jis nuo vaikystės kalbėjo trimis kalbomis: lietuvių, prūsų ir kuršių. Besimokydamas Frydlando mokykloje, privačių pamokų dėka susipažino su graikų ir lotynų kalbomis.

Jonas Bretkūnas. Dailininkė Eva Labutytė. 1974 m. Nuotrauka iš *Mažosios Lietuvos enciklopedijos.*

Universiteto studijas pradėjo Karaliaučiuje, bet 1556 m. persikėlė į Wittenbergą — į protestantų mokslo meką. Čia išminties sėmėsi porą tūkstančių reformacijos šalininkų, klausydamiesi, tarp kitų profesorių, ir Martyno Liuterio įpėdinio Melanchtono paskaitų. Čia Bretkūnas turėjo progos gilinti graikų ir lotynų kalbos studijas, išmokti ir hebrajų kalbą, kuri labai jam buvo naudinga sėdus versti vokiečių kalbą jis taip pat laisvai naudojo. Medžiaginiai jo reikalai kur kas liūdnesni buvo. Paskutiniais savo gyvenimo metais rašė laišką lotynų kalba Prūsijos kunigaikščiui, prašydamas materialinės paramos, nes per 66 savo gyvenimo metus neįstengęs nieko susitaupyti. Mirė jis 1602 m. rudenį, manoma kad spalio 1 d., Karaliaučiaus apylinkėse įsisiautus marui. Paliko našlę ir kelis vaikus.

Bibliją ir kitus religinius tekstus.

Grįžęs Lietuvon, buvo paskirtas Labguvos parapijos pastoriumi ir čia išdirbo 25 metus. Šiame mažame miestelyje parašė daugumą savo darbų ir čia 1579 m. pavasarį, pradėdamas nuo Luko evangelijos, ėmė versti visą Bibliją.

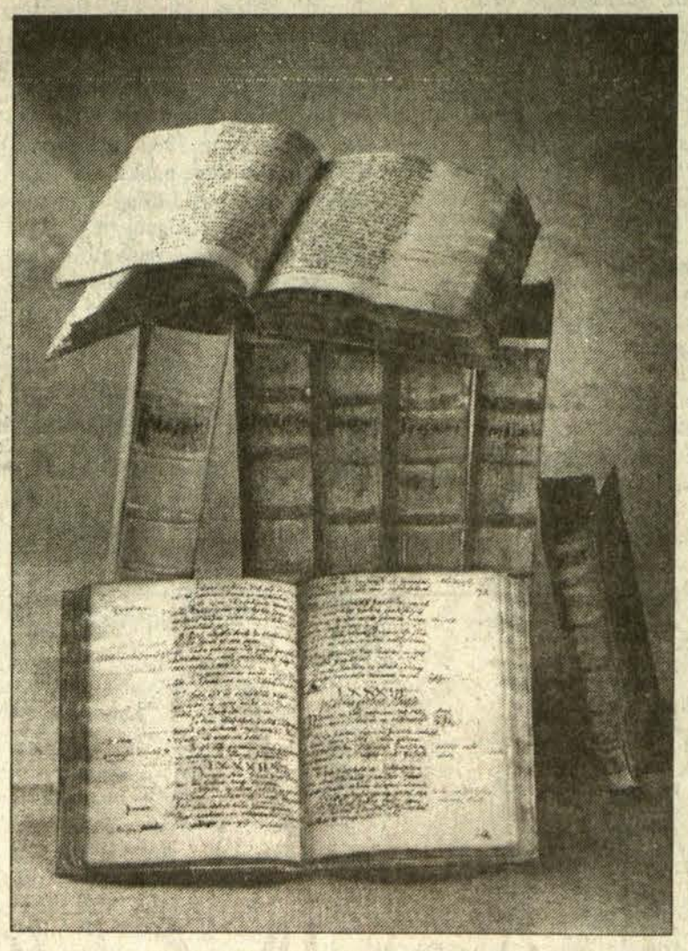

Lietuviškos Biblijos 400 metų sukakčiai paminėti lapkričio pabaigoje rengiama unikali paroda, kurioje bus eksponuojamas pirmojo Biblijos vertimo į lietuvių kalbą rankraštis.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Prie to vertimo sėdėjo ilgai — net vienuolika metų, nes vis trukdė parapijos darbai. Vertimą tegalėjo baigti 1590 m., kuomet jau gyveno Karaliaučiuje, kur turėjo žymiai geresnes sąlygas.

Karaliaučiuje 16-to a. pabaigoje gyveno nemažai lietuvių, daugiau nei lenkų. Būdamas didelio išsilavinimo žmogus, Bretkūnas sugebėjo susikalbėti lietuviškai ir lenkiškai, o

Neįtikėtina, kad baigęs versti *Bibliją,* Bretkūnas negalėjo jos įšspausdinti. Nuo 1590 metų prasidėjo jo ilga kova su bažnytine ir pasaulietine valdžia, besitęsiančia devynerius metus. Galop rankraštis buvo iš jo atpirktas, tačiau niekuomet neišspausdintas. Išspausdinti jam pasisekė tik dviejų tomų *Postilla* skirtą liaudį religinių tiesų mokyti. Vargo žmones jis mylėjo ir atjautė, ypač skriaudžiamus baudžiauninkus, kuriuos „nabagėliais" vadindavo.

Bretkūno *Bibliją,* kurią dabar kiekvienas gali pamatyti, kalbininkai laiko tikru šedevru. Joje atsispindi 16-to a. lietuvių liaudies šnekamoji kalba ir išryškėja ne vien bažnytinio stiliaus raida bet drauge ir lietuvių beletristinio stiliaus užuomazga. Be abejo, Biblijos religinė reikšmė taip pat didelė, — nes štai pirmą sykį Dievo žodis suskamba lietuviškai. Profesorius Jochenas D. Rangė Bretkūno vertimą laiko pavyzdiniu, kuris „ir šiandien galintis pasitarnauti kaip vadovas bažnytinių tekstų vertėjams."

Šią Bretkūno darbų parodą surengė Lietuvos ir Vokietijos kultūrinio palikimo tyrimo ir saugojimo institucijos. Šalia *Biblijos* vertimo eksponuojami ir kiti iš Vokietijos gauti Bretkūno rankraščiai, laiškai, dokumentai ir knygos. Paroda papildė Lietuvos dutūkstantmečio programos ekspoziciją „Krikščionybė Lietuvos mene". Lietuviškos Biblijos 400 metų minėjimas taip pat surengtas Lietuvos valstybiniame dramos teatre.

Naujametiškai...

Mykolas Vaitkus

NAKTIS PRIEŠ NAUJUS METUS

Kur jūs, gyvieji? Ten, margam būry,
šnekų verpetuos, juoko sūkury,
vilčių miražams auštant tolyje
ir žavint laime amžinai nauja...

O aš, atskilęs nuo gyvų žmonių,
lyg amžinybės praeitį miniu
ir laiką tekant tamsumon seku
beskaičių amžių tylinčiu taku...

Ir mes su juoju tykiai skrendame,
dainoms belydint, svaigstančia žeme
tolybių jūron, ton nežinomon,
kažkur sustoti — ten, namon, namon...

PO MILIJONO METŲ

Ta virpanti naktis... Ta kuždanti tyla..
Tas skliautas mėlynas, kur amžinybėn kyla...
Žvaigždynų rašmens tie, paskendę gelmėse,
bemirgą mįslėmis ir amžinai tylėsią...
Ir ta žmogaus širdis, paukštelė ta kvaila,
kur veržiasi dangun, o žemės jai taip gaila...

Ir amžiai švis žaibais, šniokš amžiai verpetu.
Praskris akimirkom ir milijonas metų.
Taip pat virpės naktis. Taip pat kuždės tyla.
Ir skliautas amžinas bylos gelmingą bylą...
O ta žmogaus širdis — kur bus tada jinai,
kai mįslių rašmenim mirgės tie pat
žvaigždynai...

GERIAU NEŽINOTI

Prasidėjote jau, metai tylūs naujieji,
ir vos žibat nakty, švitulėlis bespinksąs...
Ir, tamsi ateitie, kaip mįslingasis sfinksas,
lūkesingų vilčių nykią prieblandą lieji...

Ak, vilčių... bet ar jos — ne vylingas miražas?
Gal už jo uždangos teks daug skausmo pakelti?
Gal žaibai paskandins mūs gyvenimo valtį —
ir užges amžinai mūs svajojimai gražūs?..

Ne, Dievuli, geriau, kas ateis, nežinoti!
Kaip klastingi nuodai, nužudytų jie viltį,
Tad it kvapsnį Tavęsp leiski ačiū pakilti,
kad teikeis uždanga mums rytojų užkloti.

Šerkšno sidabras, 1965

Kotryna Grigaitytė

NAUJI METAI

Įraudusį dangų glosto
pilka sutema.
Virpa užkliuvus už bokšto
nutrūkus styga.

Tik minios vis eina ir eina
pro vartus, pro kitus,
į mėlyną tolių buveinę
išlydėti metus.

Tylos dovana, 1983

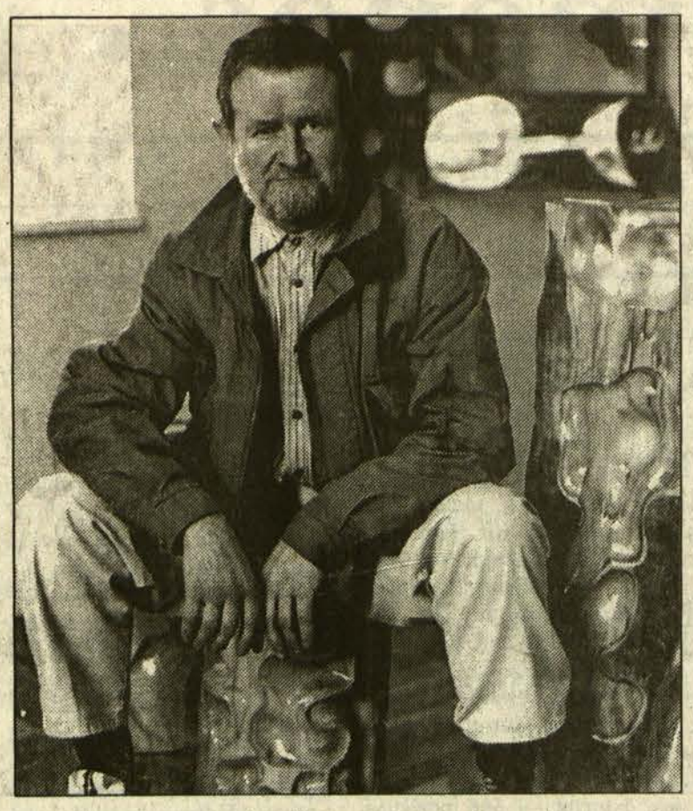

Dail. Vladas Žilius savo studijoje.

Vladas Žilius. Abstraktas.

Vladas Žilius — iškilusis dailininkas

Paulius Jurkus

Dail. Vladas Žilius gyvena New York miesto šiaurinėje dalyje — Riverdale. Ten turi butą ir studiją savo darbams. Šiaip jis laikosi atokiai, vienišai, draugauja tik su dailininkais iš buvusios Sovietų Sąjungos. Turi ir keletą lietuvių artimesnių draugų.

Retai kas žino, kodėl jis čia atvyko, kokia jo gyvenimo istorija, nes visa taip nutolę. Tai praeitis. Tačiau jo gyvenimo istorija tikrai įdomi ir prasminga.

Jis yra tas, kuris, kovodamas už meno laisvę, išdrįso pasipriešinti Sovietų Sąjungos dogmai. Dėl tos meno laisvės sukėlė didelį triukšmą.

V. Žilius kilęs iš Rytinės Žemaitijos, iš „dūnininkų" krašto, kuris yra tarp Varnių ir Kaltinėnų. Į Varnius yra 14 km, į Kaltinėnus 8 km. Čia Vladas gimė 1939 m. gegužės 13 d. Tai buvo paskutinieji nepriklausomos Lietuvos metai, nes tų metų rugsėjo 1 d. prasidėjo Antrasis pasaulinis karas — Vokietija užpuolė Lenkiją, o 1940 m. birželio 15 Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą.

Gražioji Žemaitija

Vladas ateina iš garsiosios Žemaitijos. Čia jis praleido jaunystę. O tie kalnų kalneliai! Medvėgalio kalnas! Tarp tų kalnų žemaitiškos senos sodybos, bažnyčių bokštai. Žvalgais į tolį. Čia ypač gražu, kai saulė leidžiasi. Jos spinduliai liejasi kalnų viršūnėmis ir tave neša kažkur tolyn, net į Vytauto laikus. O dviejų amžių senovė čia pat.

Čia gyveno poetas Dionizas Poška, eiles rašęs žemaitiškai. Poetas mirė 1830 m. Kaltinėnuose jam pastatytas paminklas su žemaitiškais poezijos įrašais. Čia netoliese ir „Baublys", taip pat sukurtas poeto Poškos. Nuo seno storulio ąžuolo nupjovę apatinę dalį, ją išskaptavo ir padarė kambarį, į kurį telpa 15 žmonių. Čia poetas rašė savo poemą „Žemaičių mužiką". Baublį prisimena ir poetas Adomas Mickevičius savo paskutiniame kūrinyje *Ponas Tadas*.

Čia tą senovę prisimenam todėl, nes ir jį Vladui turėjo įtakos — senovės elementai atbanguoja jo abstraktinėje kūryboje.

Netoliese ir Varniai, buvusios Žemaičių vyskupijos sostinė. Čia gyveno ir veikė Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius, lietuvių tautą išmokęs skaityti ir rašyti, ją nublaivinęs, parašęs pirmąsias grožinės literatūros knygas. Iš čia sklido lietuviška stiprybė, kuri skatino išsaugoti savo tautos turtus.

Čia daug praeities, kuri kiekvieną užkalbina, pagauna ir palydi į ateitį.

Toks šis kraštas, tokia senoji Žemaitija!

Vladas pradeda mokytis

Iš Severėnų kaimo tėvas išvežė Vladą mokytis į Telšius, nes Telšiai buvo apskrities centras ir ten buvo daug mokyklų. Per vasarą Telšiai buvo lyg išmiręs miestas, o rudenį čia buvo pilna moksleivių, pilna klegesio, jaunatviško juoko.

Telšiuose buvo didelė amatų mokykla. Prie jos buvo pridėtas meno mokyklos skyrius. Čia Vladas ir pradėjo savo mokslus. Sunkumų sudarė tik matematika. Ji buvo jam nesuprantama, sudėtinga. Netilpo galvoje. Matematikos mokytojo būta išmintingo. Negąsdino jaunuolio, kad matematika jį pražudys. Mokytojas iš anksto pasakė, kad jam parašys trejetą, tik tegu jis būna geras dailininkas. Vladas toks ir buvo — geras ir iškilus dailininkas.

Telšiuose Vladas mokėsi 5 metus.

Persikelia į Vilnių

Iš Telšių meno mokyklos persikėlė į Vilnių, į Dailės institutą. Ten mokslus baigė 1964 m. Studijavo grafiką, buvo parengtas puošti knygas ir kitus leidinius. Grafiką ir šiaip puoselėjo. Baigus jis tuoj įsidarbino valstybinėje spaustuvėje Vilniuje. Čia dirbo labai sėkmingai, iliustravo daug knygų, buvo meno leidinių redakcijos vedėju.

1968 m. išleido 18 atvirukų rinkinį Vilniaus tema. Būdingas tada jam buvo ornamentinis stilizavimas. Šalia įstaigos puoselėjo tapybos darbus, prasidėjo ir abstraktinė kūryba. Keliose įstaigose (ne muziejuose) surengė pirmąsias tapybos parodas.

Atsiranda konfliktas

Grafiku dirbdamas leidykloje, jis gerai žinojo, ko reikalauja, kad jo atlikti darbai išreikštų socialistinį realizmą. Toks reikalavimas jam buvo svetimas. Niekam nieko nesakydamas, jis knygos ar kokio kito leidinio papuošimo darbą atliko savaip. Jis įvedė realių daiktų piešinius, aplinką gausiai ornamentavo, išpuošė. Atliktas darbas buvo patrauklus ir įspūdingas. Džiugino visus.

Bet valdžios atstovai kartą pamatė, kad tokie piešiniai visai neatitinka jų socialistinei realizmo programai.

Apie tą programą taip sakoma jų išleistame *Tarptautinių žodžių žodyne* — žodyje „realizmas" aptariami įvairūs realizmai: kritinis aptaria praeities pažangiąją literatūrą ir meną; apie socialistinį realizmą taip rašoma: „naujas, aukštesnis realizmo istorinio išsivystimo etapas, pagrįstas nacionalinės visuomenės santvarkos įsigalėjimu, — pagrindinis tarybinės literatūros ir meno metodas, socialistinis realizmas reikalauja iš menininko teisingo, istoriškai konkretaus tikrovės atvaizdavimo jos revoliuciniame išsivystime. Kartu meninės tikrovės atvaizdavimas turi būti jungiamas su darbo žmonių komunistinio auklėjimo uždaviniu". (645 psl.)

Vladą Žilių nepaprastai sukrėtė toks įvykis: prieš atidarant vieną bendrą parodą tuometinis kultūros ministras grubiai pareikalavo iš numatytos ekspozicijos išmesti visus jo paveikslus. Dar buvo pareikšta, kad tokią kūrybą reikia sušaudyti.

Tai buvo skandalas. Negirdėtas, nematytas! Pats grubiausias valdžios įsikišimas į meno reikalus. Tada buvo atleistas iš darbo, apkaltintas formalizmu, pašalintas iš Dailininkų sąjungos, buvo kitaip ir terorizuojamas.

1964 m. parašė laišką LTSR Kompartijos I sekretoriui P. Griškevičiui, prašydamas leidimo emigruoti į užsienį. Nepakeldamas ideologinio prievartavimo ir kūrybinio susidėvėjimo, sakėsi nebegalįs pakelti kultūrinio gyvenimo priverstinio provincializmo ir stagnacijos. Jam, kaip žmogui, ir kaip menininkui, yra svetima ir sunkiai suprantama vadinamojo socialistinio realizmo formulė. „Savo esme socialinis realizmas yra individualaus kūrybinio talento vulgarizavimas ir kūrybinės veiklos pavertimas į gryną amatą".

* * *

Taip nutiko, kad Vladas turėjo išvykti iš savo tėvynės, iš Lietuvos. Išvykti į svetimus kraštus, kur surastų daugiau laisvės.

Su kokiu liūdesiu ir skausmu jis atsisveikino su savo namais, Žemaitija, kur liko jaunystė. Kas galėjo tikėti, kad savo tėvynėje neturės laisvės ir iš čia reikės keliauti kitur!

Su žmona Ida, skubėdami ir išsigandę, susipakavo ir pasiėmė, kas būtiniausia. Taip iškeliavo pas svetimus ieškoti prieglaudos ir savo laimės.

Jie iškeliavo 1967 m. kovo gale. Pirmiausia į Italiją. Trumpai pasisvečiavę Romoje, vėl pasikėlė į naują kelionę, į Ameriką, į New Yorką.

Tokių imigrantų sutikimu paprastai rūpinosi mūsų konsulas Anicetas Simutis, bet jis buvo tuo metu labai užimtas. Pakvietė šių eilučių autorių. Diena buvo karšta. Nuvykau į Kennedy oro uostą. Ten sutikau abu — Idą ir Vladą. Teko jiem patarnauti, pirmiausia parūpinti vietą, kur galėtų sustoti. Čia man pagelbėjo mano draugas Vytautas Augustinas, žymus fotografas — pas save įkurdino svečius.

Vladą greitai nuvežėm į pranciškonų spaustuvę, kur spausdinamas laikraštis *Darbininkas*. Ten Vladas su džiaugsmu buvo priimtas, nes jis buvo geras spaustuvininkas ir dar lietuvis. Ir Vladui buvo malonu, kad dirbs pas lietuvius.

Ida mokėjo angliškai. Nuvažiavo į miesto centrą ir ten greitai gavo darbą.

Viskas susitvarkė be jokių didesnių rūpesčių. Vladas rado spaustuvę gerame stovyje. Tėv. Pranciškus, spaustuvės direktorius, spaustuvę prižiūrėjo ir ją modernino. Vladas čia be jokių sunkumų prisitaikė prie naujos vietos, prie naujo darbo ritmo. Spaustuvei buvo miela, kad atvyko iš Lietuvos. Vlado darbas buvo užsakymus parengti spausdinimui. Už kokių poros mėnesių naujieji ateiviai persikėlė į savo butą — pas Kostą Norvilą Brooklyne. Ten Vladas įsitaisė visą įrangą, kad galėtų tapyti.

Vladas ieškojo geresnių sąlygų savo menui. Po metų jis pasitraukė iš pranciškonų spaustuvės, įsidarbino kažkur Manhatan. Sumažino darbo valandas, kad būtų daugiau laiko tapybai. Pasiieškojo ir patogesnio buto. Nusikėlė į New Yorko šiaurę, į Riverdale. Iš ten buvo patogu pasiekti miesto centrą. Taip studijoje rikiavosi nauji paveikslai.

Jis turėjo didelį norą tapyti ir tapyti. Jeigu būtų likęs Lietuvoje, būtų to nepasiekęs. Čia jis turėjo visišką laisvę kurti savo meną. Čia jis ir sukūrė savo asmenybę — naują AŠ!

Jo abstraktinė kūryba

Abstraktas jau nebėra naujiena ir lietuviams. Vladas čia pasirodė savitai ir įdomiai, nes buvo parengtas grafikas. Iš tos grafikos jis daug ką pritaikė ir naujam abstraktiniam menui. Tokiu būdu jo nauja kūryba pasidarė labai savita, įdomi. Labai svarbų vaidmenį turėjo linija, nes ji plačiai naudojama, kuriant knygų viršelius. Linijos čia visokiais būdais juda, dominuoja. Linijos rūpestingai neša spalvas, jas išdalija, jei reikia, ir sujungia. Žiliaus spalvos dedamos savaimingai, kad spalva liktų intensyvi, nesužalota. Ji gyvena savo formoje, lyg kokiame parade dalyvauja su kitom spalvų linijom. Linijos ir sukuria naujus filosofinius pasaulius. Įdomiai mėgstamas rankų motyvas. Jos pasirodo daug kur įvairiose pozicijose.

Nukelta į 3 psl.

Jaunimas sutinka Naujuosius, žvelgdamas į ateitį...

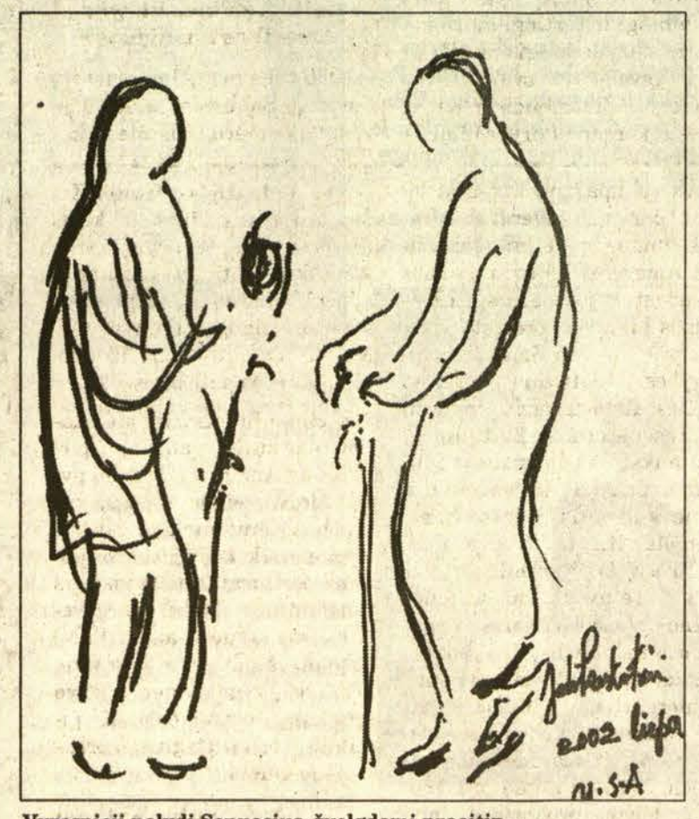

Vyresnieji palydi Senuosius, žvelgdami praeitin...
Dail. Jadvyga Paukštienė

Naujas filmas apie išeivius

Vilniaus kino centre „Skalvija", Lietuvos teatro, muzikos ir Kino muziejuje buvo parodytas pats naujausias Jono Meko 2 val. 28 min. videofilmas „Ar buvo karas?" Nors jo kadrai filmuoti 1949–1952 metais, tačiau filmas sumontuotas visai neseniai. Bemaž prieš 50 metų nufilmuotus šio filmo kadrus lydi į garso taką įrąšyti autoriaus švieži komentarai apie ekrane regimus vaizdus, žmones, įvykius. Tad žiūrėdamas filmą aiškiai jauti, kad į juostoje seniai įamžintus vaizdus autorius žvelgia šių dienų akimis.

Kaip atsirado, kaip buvo susukta ši kino juosta apie mūsų išeiviją Amerikoje, palydėdamas į Lietuvą šį filmą paaiškino pats J. Mekas. „Ką tik atvykę į New Yorką, 1949— ųjų metų gale, mes su broliu Adolfu įsigijom pirmąją 'Bolex' kamerą ir pradėjome filmuoti. Mes norėjom susukti filmą, kuris vadintųsi 'Ar buvo karas?' Mes net planavom sukurt savo kino kompaniją MSM, t.y. Mekas (Jonas), Šulaitis (Donatas), Mekas (Adolfas). Bet išėjo taip, kad Adolfas tuoj buvo pašauktas į Amerikos kariuomenę, o Šulaitis vis buvo per daug užimtas. Tai viskas krito ant mano pečių".

„Šitame filme, — tęsia J. Mekas, — matysite medžiagą iš 1949–1952 metų. Filmavau daugiausia lietuvių išeivijos veiklą New Yorke. Bet kartais nuvažiuodavau į Filadelfiją ir Bostoną, o Šulaitis kiek filmavo Kanadoje.

Nebeturėdamas geriau apmokamo darbo, neturėdamas pinigų tęsti filmavimą toliau, prašiau, kad Lietuvių Bendruomenės organizacija man padėtų. Jai atsisakius, turėjau nutraukti išeivijos dokumentaciją. Ką šitame filme matysite yra viskas, ką pavyko nufilmuoti", — baigia paaiškinimus J. Mekas.

Filmas prasideda į Naujojo pasaulio žemyną atvykusių lietuvių pirmaisiais žingsniais ir pojūčiais Amerikos žemėje. Ekrane matome suvargusius, sutrikusius, nuo sovietinio teroro ir persekiojimų savo tėvynę priverstus palikti, pabėgėlius su ryšuliais, lagaminais, kita manta. Viltingi jų žvilgsniai į New Yorko uoste juos šiltai sutinkančius senosios išeivijos bangos tautiečius, į imigracinės tarnybos pareigūnus.

Kiek vėliau J. Meko kamera žiūrovus nuveda į Brooklyn, kur įsikūrė gan stambus lietuvių išeivių telkinys. Ekrane — apšiurę namai, vaizdas į Lindden gatvę, jos kiemus, kur ant virvelių išdžiaustyti plaikstosi vargani naujakurių skalbiniai. Dulkina Brooklyn gatve, Williamsburg kvartale liūdnai žingsniuoja čia besikuriantys mūsų tėvynainiai, tarp kurių į juodą darbą žingsniuoja ir Jeronimas Landsbergis, dramaturgo Algirdo Landsbergio tėvas. Linksmesni atvykėlių veidai Pranės Lapienės namuose. Iš ekrano sklindantys J. Meko žodžiai aiškina, kad ši senosios išeivijos bangos Amerikos lietuvė iš Vokietijos DP stovyklų iškvietė daug lietuvių, o atvykusius į Brooklyn globojo, padėjo įsikurti, susirasti darbo. Kino juostoje taip pat užfiksuota Klybų šeima, kurios dėka už paskolintus pinigus J. Mekas nusipirko savo kino kamerą.

Filme užfiksuotas ir sunkus, varginantis pokario bangos išeivių juodas darbas fabrikuose, firmose, viešuosiuose darbuose. Štai grupė lietuvių taiso Brooklyn gatvės grindinį, Novickas skaldo plytas, kiti, tarp jų Vasiliauskas (filmo autorius neprisimena jo ir kai kurių kitų nufilmuotų lietuvių vardų) pjauna veją, prižiūri medelius turtingų amerikiečių sklypuose.

Iš filmo patiriame, kad darbštūs lietuviai greitai atkuto svetimame krašte, ne tik pagerino savo kasdieninę buitį, bet ir veikiai įsitraukė į lietuvišką veiklą. Kadruose — prie stalo susirinkusi išeivių šeima sklaido, skaito lietuvišką dienraštį *Draugas*. Nufilmuota *Keleivio* redakcija, Kanadoje — *Tėviškės žiburių* spaustuvė ir redakcija, joje matome prof. A. Šapoką, J. Danaitį, kitus išeivijos šviesuolius. O štai prie savo namelio šypsosi Aleksandras Merkelis, lietuviškame piknike Juozas Tysliava šnekučiuojasi su ankstesnės išeivių kartos tautiečiu.

J. Meko kamera įamžino taip pat daugelį kitų į Vakarus pasitraukusių mūsų rašytojų, aktorių, dailininkų, kompozitorių, Lietuvai ir išeivijai daug nusipelniusių kitų kultūrininkų, dvasininkų. Štai ekrane — Jeronimas Kačinskas prie vargonų, gerai nusiteikęs, su cigaru dantyse, aktorius Stasys Pilka, Brooklyn gatvėje, paskaitą tautiečiams skaito prof. Pajaujis, juokus krečia, kūrybiniam įkvėpimui sužadinti gerą stiklą prie lūpų keliantis poetas Antanas Gustaitis, linksmai nusiteikęs Paulius Jurkus, skambią dainą traukia žymioji solistė Vincė Jonuškaitė-Zaunienė. Ekrane taip pat išvysime dar jauną dailininką Praną Lapę su savo kolega Osmolskiu, amerikiečio kareivio uniformą dar nenusivilkusį literatūrologą Rimvydą Šilbajorį, rašytoją P. Petrėną-Tarulį, brolius Biržiškas, Praną Visvydą su prof. Stanka Philadelphijoje, būryje tautiečių B. Brazdžionį, Nelę Mazalaitę, Leoną Lėtą-Adamkevičių su Strarto tomeliu, prof. Juozą Končių, Faustą Krišą, Stepą Zobarską, Stasį Santvarą ir daugelį daugeli kitų. O štai savo studijoje Aleksandra ir Vytautas Kašubos, prie grafikos darbo palinkęs Telesforas Valius, požeminio traukinio stotelėje — tuomet jaunutė dailininkė Elena Urbaitytė su savo bičiule Elisonaite ir A. Šalčiumi, fotografai V. Augustinas, Vytautas Maželis.

Unikalūs, neįkainojami filmo kadrai, vaizduojantys mūsų didžius politinius ir karinius veikėjus, pasitraukusius į vakarus. Žurnalo *Karys* renginyje įamžintas kalbą sakantis generolas Plechavičius, greta savęs pasisodinęs senutę motiną, nepriklausomos Lietuvos ministras Audėnas, J. Ambrazevičius, žymusis diplomatas, Lietuvos atstovas JAV P. Žadeikis.

Žiūrėdamas filmą „Ar buvo karas?" jauti, kad, laikui bėgant, šviesėjo, gerėjo išeivių gyvenimas ir buitis, kūrėsi naujos šeimos, augo jau Amerikoje gimusi jaunoji karta. Ekrane matome rašytojo ir dramaturgo Algirdo Landsbergio, Mačionio, Ambrozaičio vestuves su būriais išsipuošusių svečių, linksmo jaunimo. Nufilmuota lietuvių iškyla Hudson upe, New York Centriame parke. O štai primityvioje, dulkinoje aikštėje futbolą energingai žaidžia išeivių tuometinė komanda *Lituanica*.

Filme išryškėja tolydžio stiprėjanti, besiplečianti lietuviška visuomeninė veikla. Įamžinta lituanistinė Maironio mokykla New Yorke su mokinių ir mokytojų būriu, kuriame matyti Pranas Naujokaitis, Stepas Zobarskas. Ekrane — „Suktinį" ir „Kubilą" smagiai šokantys Philadelphijos liaudies šokių ratelio šokėjai, lietuvių dainų šventė Manhatten, būriai lietuvių po pamaldų prie lietuviškos parapijos bažnyčios. Įamžintas Santaros–Šviesos federacijos sambūris gamtoje, jame kalbantis prof. Vytautas Kavolis. Filme įamžinta ir Ginkaus radijo stotis New Yorke, jos bendradarbiai.

Ekrane matome ir Amerikos lietuvių tuometinę visuomeninę-politinę veiklą, raginant didžiąsias Vakarų valstybes nepripažinti Lietuvos sovietinės okupacijos, organizuojant paramą pavergtos tėvynės žmonėms. Filme įamžintos Amerikos lietuvių gausios demonstracijos dėl nepriklausomos Lietuvos, protesto piketas prie Sovietų Sąjungos atstovybės, Lietuvių Bendruomenės atstovų susitikimai su JAV senatoriais, Baltųjų rūmų aukštais pareigūnais. Nufilmuotas ALTo suvažiavimas, jame kalbantis Sidzikauskas, Jurgėla, Kizytė, J. Brazaitis, Baltrušaitis, Narkeliūnaitė ir kiti. Lietuvos kariuomenės dienos, Vasario 16-sios minėjimuose kalba Olis, J. Tysliava. Užfiksuota Lietuvos studentų konferencija, V. Biržiškos kalba politinėse diskusijose. Filme taip pat matome piketuojančių lietuvių minią prie tuomet leisto prokomunistinio, sovietijos remiamo laikraščio *Laisvė* redakcijos pastato. Komentuodamas šiuos ir kitus filmo kadrus, vaizduojančius Amerikos lietuvių pastangas apginti Lietuvos nepriklausomybę, išlaikyti lietuvybę, J. Mekas juos pavadino idealistais, tėvynės patriotais.

J. Meko filmas „Ar buvo karas?", atkūręs, įamžinęs pirmuosius Amerikos lietuvių gyvenimo ir veiklos metus, yra svarbus liudininkas, dokumentas tiek išeivijos istorijai, mūsų kultūrai, tiek ir visiems išeiviams ir Lietuvoje gyvenantiems tautiečiams. Vieni ekrane išvys savo jaunystę, kiti lyg gyvus pamatys savo senelius, tėvus, brolius, gimines, bendražygius, prisimins jų veiklą.

Algimantas Antanas Naujokaitis

Režisierius Jonas Vaitkus (kairėje) ir pjesės autorius Jonas Mekas.

Paskutinieji trys nelituanų „mohikanai:. iš kairės: Vaclovas Mažeika, Antanas Juodvalkis ir Vytautas Girnius.

LST Korp! Neo–Lithuania sukaktis

1922-jieji. Lietuvos universitete Kaune sklando įvairios nuotaikos. Kur ir kaip reikšti tautinę idėją? Studentų bendramin̆čių nemažai, bet jie išsisklaidę po įvairius fakultetus. Kaip sudaryti sąlygas bendrauti vieniems su kitais? Šiuos klausimus Valentinas Gustainis išsivežė į Heidelbergą, kur studijavo filosofiją ir valstybės mokslus. Į Lietuvos universitetą jis grįžo su galimu atsakymu ir 1922 metų pavasarį pirmą kartą Gustainis iškėlė tautinės studentų organizacijos mintį Lietuvos spaudoje. Straipsnis sukėlė polemiką, kurios metu susikraitalizavo būsimosios organizacijos kontūrai. Tada, lapkričio 10-tą dieną Simo Virkučio bute susirinkę studentų tautinės minties organizacijos steigėjai apsvarstė ir priėmė deklaraciją, kuri kitą dieną steigiamajame susirinkime buvo paskaityta ir išdalyta laikraščiams. Neo — Lihuania turėjo būti visai nauja, visai savaiminga, grynoje lietuviškoje dirvoje išaugusi kultūrinė studentų organizacija. Tikslai buvo aiškūs: auklėti ir stiprinti optimistinio draugiškumo nuotaiką, vienas kitą arčiau pažinti, gilintis į lietuvių tautos ir valstybės idealus, bendromis jėgomis aiškinti pasaulėžiūros klausimus. Taip rašė Gustainis Korporacijos 10-tį veiklos metų pažymin̆iame leidinyje.

Sekmadienį, gruodžio 15 d. Pasaulio lietuvių centro Bočių menėje susirinko negausus būrys korporantų pažymėti šią sukaktį. Susirinkusius pasveikino dabartinės Čikagos skyriaus pirmininkas fil. Valentinas Krumplis. Eglė Juodvalkė priminė korporacijos įsteigimo aplinkybes ir pakvietė vyr. valdybos pirmininką Edą Modestą papasakoti apie Kaune TLS Korp! Neo — Lithuania vardu atsikūrusios korporacijos dvi dienas trukusią šventę ir veiklą. Seniausią Lietuvos studentų organizaciją sudaro nariai — senjorai ir junjorai. Šiemet egzaminą išlaikė šeši junjorai, trys vyrai ir trys moterys, ir buvo pakelti į senjorus. Prieš ketverius metus Kaune įsikūrė ir mokslus baigusių korporantų — Filisterių sąjunga, kuri šiemet paskelbė vienos dienos streiką Korp! Neo — Lithuania rūmams Parodos g. 22 atgauti. Kol kas Lietuvos įstatymai neleidžia prieškarinėms organizacijoms susigrąžinti turtą. Lapkričio 12-tą dirbantys korporantai nėjo į darbus, o studentai nelankė paskaitų. Apie akciją rašė *Lietuvos rytas* ir *Kauno diena*. Toliau V. Krumplis kalbėjo apie jo ir vicepirmininkės E. Juodvalkės susitikimą su korporantais Kaune rugsėjo mėnesį. Juodvalkė papasakojo apie puikiai pavykusią Lietuvos ekspoziciją Frankfurto knygų mugėje, kuriai trūko tik Lietuvos vėliavos.

Vyko diskusijos apie korporacijos veiklos Amerikoje nuotraukų albumo išleidimą, kuriam buvo pritarta.

Po kalbų korporantai ir svečiai šnekučiavosi, gardžiuodamiesi vaišėmis, kavute ir džiaugdamiesi, kad Korp! Neo — Lithuania tikslai perduoti į jaunas ir stiprias rankas tėvynėje.

mj

Dail. Vladas Žilius

Atkelta iš 2 psl.

Didžioji netektis

Jo santykiai su žmona Ida buvo šilti, labai artimi, prasmingi. Abiejų gyvenimą papildė, abiem davė prasmę ir teikė džiaugsmą. Ida buvo didelio meno didelė draugė. Bet ją palietė sunki liga. Mirė 1999 vasario 20 d.

Tai buvo didelio liūdesio diena visiem, kurie ją pažino. Pasikeitė ir Vladas, ir jo menas. Abstraktinę tapybą atidėjo į šalį. Dabar kūrė tokį meną, kuriame gyventų Ida. Jos naudoti daiktai, visa, kas priminė ją, jos pasaulį, dabar tilpo naujame brangiame „muziejuje". Dirbo jau su lentom, jas sujungė, lakavo, prijungė suvenyrines brangenybes. Kartais lentų viena pusė atsidarė ir ten atskleidė vėl naują Idos motyvą. Naudojo sintetinį stiklą. Juo apliedavo Idos turėtas gėleles, sagas. Taip kūrėsi brangus prisiminimų pasaulis, kuris pareikalavo ir naujų formų, naujų išradimų. Lentos pasidarė lyg kokie iškalbingi ir turtingi muziejai, kurie saugojo jo prisiminimus. Čia gyveno jo svajonės, jo liūdesys. Čia brendo ir dabar bręsta jo nauja kūryba. Jau jis dirba prie naujų skulptūrų, vadinamų totemais.

* * *

Įsikūręs svetingoje Amerikoje, Vladas Žilius dabar sėkmingai išpuoselėjo savo meną, įsiskverbė į jo gilią prasmę. Toks yra paveikslas, sukurtas jų tėvų atminimui. Paveikslas dabar yra Čiurlionio muziejuje Kaune. Muziejaus vadovybė paprašė, kad paveikslą dovanotų ir jis čia visiems rodytų dailininko didybę — praeitį parodyti tokiu prasmingu būdu.

Vladas Žilius yra vienas iškiliausių dabarties lietuvių dailininkų.

* * *

Baigdamas šias kelias mintis, prašau Vladą su savo įžvalgos didybe pažvelgti į didelę mūsų tautos istoriją. Tegu ir praeities mūsų tautiniai troškimai, mūsų žygiai, gavę naujas formas, dalyvauja mūsų lietuviškame gyvenime. Ir už tai, ką jis dabar mum dovanojo, nuoširdžiai dėkojame. Ten lietuviai neužmirš!

Dail. V. Žiliaus kūryba Amerikos muziejuose

1960-tųjų metų laikotarpyje Sovietų Sąjungos teritorijoje važinėjo amerikietis meno kolekcionierius Norton Dodge, kuris domėjosi meno kūriniais dailininkų nepaklususių primityviam komunistinio realizmo metodui. Tuo būdu jo kolekcijoje atsirado Vlado Žiliaus darbų serija. Taipogi, dailininkui vos atvykus į Ameriką, Norton Dodge įsigijo jo septynis didelius spalvotos grafikos ir tris tapybos darbus.

Norton Dodge antisovietinio meno kolekcija yra pati didžiausia pasaulyje, net Rusija šiandien tokios kolekcijos neturi. Norton Dodge savo kolekciją paaukojo Jane Vorhees Zimmeri Meno muziejui.

2002 metų sausio mėn. Zimmeri Museum of Art, Rutgers University, NJ, buvo atidaryta Baltijos kraštuose įsigytų meno kūrinių paroda, pavadinta „Art of the Baltics", skirta kovai už meno laisvę sovietų režimo laikais. Šioje parodoje Vlado Žiliaus darbų serija, pavadinta — „Taikinys", atstovavo Lietuvai.

Vlado Žiliaus darbų yra Europos ir Amerikos privačiose kolekcijose bei muziejuose.

Vladas Žilius. Mirusios žmonos prisiminimui.

2002 metų šeštadieninio priedo turinys

Įvairios temos

Danutė Bindokienė: Lietuviškas lašas kitataučių vandenyne — 01.16, #3;

Vytautas Antanas Dambrava: Išeivija ir kelias į tikrąjį išsilaisvinimą — 04.06, #14;

Jadvyga Godunavičienė: Lietuvos kultūros „Vartai" į pasaulį — 01.05, #1; Kompozitoriaus Stasio Vainiūno namuose — 02.02,#5;

Paul Goble: Naujas iššūkis Amerikos lietuviams — 03.09, #10;

Jonas Grinius: Grožis, jo spinduliavimas ir bjaurumas mene — 05.04, #27;

Julija Gylienė: „Čimpukai" — 01.05, #1;

Pranas Jurkus: Pabaltijo universitetas laiko tėkmėje — 03.09, #10;

Karolis Rimtautas Kašponis: Nacionalinė M. K. Čiurlionio menų mokykla — 04.27, #17;

Robertas Keturakis: Kančios tikėjimas ir prasmė — 05.15, #24;

Aldona Leipienė: Naujametiškos pasakos — 01.05, #1;

Antanas Maceina: Kūrybos reikšmė religijai — 07.13, #28; Religijos reikšmė kultūrai — 07.20, #29;

Marcelijus Martinaitis: Kultūra kaip savikūra — 06.22, #25;

Vida Mažrimienė: su Čiurlionio vardu — 01.12, #2;

Skirmantė Migliniėnė: LTSC Muzikologijos archyvas — 01.26, #4;

Vytautas Mikūnas: Vydūno fondo sėkmingos veiklos paslaptis — 03.09, #10;

Remigijus Misiūnas: Šis tas apie „oželį" — 02.02, #5;

Algimantas A. Naujokaitis: Kryžių žemė, Lietuva — 03.02, #9;

Virginija Paplauskienė: Išeivijos kultūrinio kraičio saugotojas — 01.19, #3;

Antanas Paškus: Mūsų amžiaus veidas — 05.04, #18;

P. Palys: Buvo vadinama smuikininkų kalve — 04.13, #15;

Asta Petraitytė: Apie valstybę ir politinę kultūrą — 02.02, #5;

Linas Saldukas: VDU Lietuvių **išeivijos instituto akiratyje** — 03.16, #11;

Stasė Semėnienė: Viskas Lietuvai ir lietuvybei — 02.02, #15;

Algirdas Stepaitis: Kaip gimė Vydūno fondas — 03.09, #10;

-- Stebuklingosios tūkstantmečio durys — 01.05, #1;

Kęstutis A. Trimakas: Tikrovė ir jos atspindžiai — 05.04, #18; Kūrybingųjų rankose tautos kultūra — 05.11, #19; Tikrovės, net blogio pažinimo poezija visada su gėrio gaida — 05.18, #20; Brangios ir dėmesio vertos knygos — 05.25, #21; Ne žmogus technikai, bet technika žmogui — 06.01, #22; Daina — žmogaus gyvenimo palydovė — 06.08, #23; Tremimai — tautos skaudi patirtis — 06.15, #24; Taurus, vaiskus — iš praeities gelmių — 06.22, #25; Tas, kuris išlaisvina būtybes... — 06.29, #26; Vilniaus miesto plėtros dvi pusės — 07.06, #27; Sąlyčiai istorijos kelyje — 07.13, #28; Kristus — 1–21 amž. kultūros istorijoje — 07.20, #29; Estija, Latvija, Lietuva... — 07.27, #30; Psichologija lydi kiekvieną žmogaus žingsnį — 08.31, #31;

Įvykiai ir žmonės

ANKT: Artėja Pasaulio lietuvių psichologų suvažiavimas — 06.22, #25;

BŽ: Prof. Stasio Šalkauskio 60-osios mirties metinės — 01.12, #2;

INP: XIX JAV LB Kultūros tarybos premijų šventė — 01.12, #2;

Red. ŽG: A+A Jurgį Gimbutą prisimenant — 01.05, #1;

Algimantas Baukus: Lietuvos kultūros kongresas visų tautiečių labui — 06.29, #26;

Juozas Baužys: Nuo susitaikymo iki socialinio teisingumo — 09.14, #29;

Danutė Bindokienė: Pokalbis su kun. prof. K. Trimaku — 08.31, #27;

Bronius Butkus: Pavasarinė knygų mugė — 06.29, #26;

Dr. Adomas Butrimas: Marija Gimbutienė: prakalbinusi senąsias deives — 02.23, #8;

Žydrūnas Drungilas: 49-asis Santaros-Šviesos suvažiavimas — 10.12, #33;

Violeta Drupaitė-Cole: Penktasis poezijos vakaras Čikagoje — 05.18, #20;

Rima Krištaponytė-Girniuvienė: Kultūriniai subatvakariai Bostone — 09.21, #30;

Vytautas Gocentas: Liudvikas Rėza: apsisprendimas būti lietuvių giminės sūnumi — 01.12, #2;

Alfredas Gušcius: Varpai — tikėjimo skelbėjai, #27; Ne tik relikvijų sankaupa — 07.06, #27; Dvasingos literatūros kūrėjas — 09.14, #29;

Stasys Ignatavičius: 120 m. nuo V. Krėvės gimimo — 10.19, #34;

Nijolė Jankutė: Didysis pasakotojau, sudie — 07.20, #29;

Vytautas A. Jonynas: Dievaitis iš Suvalkijos sodų — 11.09, #37;

Eglė Juodvalkė: Bernardas Brazdžionis ir jo eilės — 08.31, #27;

Kęstutis Kačinskas: Tikrai pasisekė — 01.12, #2;

Anatolijus Kairys: Elena Daugvietytė-Kudabienė sukaktuvininkė — 09.28, #31;

Aleksandras Kantvilas: Iš prisiminimų — 06.15, #24;

Mykolas Karčiauskas: Vileišiai, tautinio atgimimo ąžuolai — 02.23, #8;

Jonas Kavaliūnas: Nepamirštamasis prof. Juozas Eretas — 04.27, #17;

Juozas Kriaučiūnas: pagerbtas dr. Česlovas Masaitis — 04.13, #15;

Laima Krivickienė: Kūrybingas vienišuolis — 11.09, #37;

Vytautas Kubilius: Užmarytas intelektualas — 10.26, #35;

Ramunė Kubiliūtė: Akademinis Ateities savaitgalis — 11.30, #40;

Dr. Dalia Kuizinienė: Lietuviškoji emigracija — 05.11, #19; Ištikimybė žodžiui ir žmogui — 09.07, #28;

Dalė Lukienė: Iš Frankfurto knygų mugės sugrįžus — 11.16, #38;

Džiugas Lukšietis: Susitikimas su Nobelio premijos laureatu — 07.20, #29; A. Salio darbai lietuvių kalbos aukso fonde — 09.07, #28;

Vida Mažrimienė: Įprasminti tėvynėje — 05.11, #9;

Ignas Medžiukas: Pianistė R. Apeikytė — 11.09, #37;

Jono Kuprio nuotrauka

Ses. Ona Mikailaitė: Žmogus, tai gelmė — 09.14, #29;

Remigijus Misiūnas: Frankfurto kronikos — 10.12, #33; Frankfurto kronikos (II) — 10.19, #34; Frankfurto kronikos (III) — 11.02, #36;

Alfonsas Nakas: Dr. L. Tidikytė apie Julių Kaupą — 12.12, #42;

Algimantas A. Naujokaitis: Sigitas Geda — laureatas — 01.26, #4; Suaugęs su Lietuva — 02.09, #6; Labiausiai kenčiu nuo įsakmių balsų — 04.20, #16; Lietuviškos knygos rengiasi kelionėn — 05.25, #21; Kaziui Bradūnui Poezijos pavasario vainikas — 06.29, #26; Lietuva Frankfurto knygų mugėje — 09.14, #29; Įvertintas ir Čilėje, ir Lietuvoje — 10.05, #32; Juozas Keliuotis, tautinės kultūros ugdytojas — 10.26, #35; Lietuvoje išleistas A. Barono romanas — 11.02, #36; Kelias į tėvynę ir literatūrą — 11.30, #40;

Algis Norvilas: Psichologų suvažiavimas Lietuvoje — 03.16, #11;

P. Palys: Vargonų virtuozas Jonas Žukas — 12.07, #41;

Virginija Paplauskienė: Puoselėjęs kūrybą, gimusią iš ilgesio — 02.02, #5; Jos gyvenimas įprasmintas darbais — 02.09, #6; Atlantas mus jungia — 03.23, #12;

Stasė Petersonienė: Vietoj žibuoklių iš Ašvos pakrančių — 12.14, #42;

Danutė Petrauskaitė: Dailininko fenomenas — 03.02, #9; Jeronimui Kačinskui 95 — 04.13, #15;

Nora Pileičikienė: Atidarytas Rezistencijos studijų centras — 12.14, #42;

Algirdas Pužauskas: Dar tebenašūs darbo metai — 11.09, #37;

Amandas Ragauskas: Teatro išrinktasis — 11.09, #37;

Redakcija: Drąsa ir idealizmas viską nugali — 09.28, #31;

Ritonė Rudaitienė: Pagerbė dr. R. Kašubą — 03.30, #13; pagerbtas V. Mikūnas — 09.21, #30;

Alė Rūta: Pasakojimas apie Dainių — 03.30, #13; Alantas, dramaturgas, rašytojas, publicistas — 04.20, #16;

Stasė E. Semėnienė: Pasikalbėjimas su prof. dr. Alfred E. Senn — 01.19, #3; Nuostabi gintaro paroda — 09.28, #31;

Gražutė Sirutienė: Pluoštelis atsiminimų apie dr. Joną Basanavičių — 02.16, #7;

Dr. Juozas Skirius: Prisimenant Leonardą Šimutį — 09.21, #30;

Viktorija Skrupskelytė: Kritiko humanisto kelias — 04.06. #14;

Faustas Strolia: Aleksandro Kučiūno nėtekus — 08.31, #27;

Audronė V. Škiudaitė: Gydytojai surado bendrą kalbą — 04.20, #16; Esu reikalingas ten, Lietuvoje — 08.31, #31; Kreipiuosi tik į tikinčiuosius — 09.07, #28; Į naujas **viršūnes — 99.21, #30; Turime daug** pasaulinio lygio mokslininkų — 10.05, #32;

Edvardas Šulaitis: Skausmo ir tiesos poetas — 02.09, #16;

Ligija Tautkuvienė: Lietuva pristatoma pasauliui — 02.09, #6;

Alfonsas Šešplaukis–Tyruolis: Ereto pasišventimas rašyti lietuvių kalba... — 04.27, #17;

Kęstutis A. Trimakas: Jaunasis Vytautas Jakševičius–Alantas — 06.22, #25;

Benas Urbutis: Tautiškumas ir pilietiškumas, Lietuvos ateities laidas — 10.05, #32;

Vidmantas Valiušaitis: Jono Griniaus asmuo ir palikimas — 03.16, #11; Prisimintas menotyrininkas, jo darbai — -4.06, #14;

Pranas Visvydas: Vainikais išpuoštoje salėje — 01.19, #3;

Ona Voverienė: Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai 30 m. — 04.13, #15; Akademikas Kazimieras Ragulskis ir jo sukurta preciziniės vibromechanikos ir vibrotechnikos mokykla — 06.01, #22; Su šermukšnio rykšte — 07.06, #27; Muzika visada gynė laisvę — 10.12, #33;

Aldona Žemaitytė: Tarnystė Lietuvai, tikrasis pašaukimas — 04.20, #16;

Izabelė Žmuidzinienė ir R. A. Kiršteinas: Radijo programa „Dainos aidas" — 11.09, #37;

Rūta Žumbakytė-Žalėnienė: Lietuvos sūnus, kuriuo ji gali didžiuotis — 12.21. #43;

--: paskirtos JAV LB Kultūros tarybos premijos — 10.12, #33;

--: Kad tauta visuomet būtų vieninga — 03.02, #9;

Literatūra ir kalba

Onė Baliukonė: Pradžioje buvo žodis — 11.16, #38;

Jonas Baukus: Maža tauta su dideliu žodynu — 09.07, #28;

Antanas Butkus: Lietuvių poetas, rašęs prancūziškai — 07.27, #30;

Genovaitė Dručkutė: Oskaro Milašiaus žvilgsnis į lietuvių literatūrą — 07.27, #30;

Jurgis Jankus: Du kibirai — pasaka iš svetur — 02.16, #7;

Nijolė Jankutė — Kai bijai skristi — 03.30, #13;

Zenona Jurevičiūtė: Rambyno kalno knyga grįžta namo — 09.07, #28;

Antanas Klimas: Milžiniško darbo pabaigtuvių vainikas — 09.07, #28; kalbos kilmė, pradžia ir išsivystymas — 12.07, #41;

Dr. Dalia Kuizinienė: Žodžiai, pražydę paparčio žiedu — 02.23, #8;

Algimantas A. Naujokaitis: Išaugę iš vieno lopšio —02.23, #8; Jotvingių premija išeivijos poetui Jonui Ždaniui — 10.26, #35; Nauja Vandos Juknaitės knyga — 11.02, #36;

Alfonsas Nakas: J. Kaupas: gyvenimas ir kūryba — 10.05, #32;

Elizabeth Novickas: Jonas Bretkūnas, Biblijos į lietuvių kalbą vertėjas — 10.26, #35;

Laimutė Tidikytė: Nauju žvilgsniu pažvelgus į Julijoną Lindę–Dobilą — 12.07, #41;

Dr. Dainius Vaitiekūnas: Žodžio jėga — 11.02, #36;

Pranas Visvydas: Drąsus žingsnis į romano pasaulį — 04.27, #17;

Proza

Jolita Kavaliūnaitė: Ilzės gyvenimas — 06.08, #23;

Poezija ir apie poeziją

Jonas Aistis: 05.04, #18;

Kazys Bradūnas: -2.09, #6; 06.29. #26;

Bernardas Brazdžionis: 07.27, #30; 08.31, #27;

Vitalija Bogutaitė: 05.25, #21;

Erika Burkart: 09.14, #29;

Vytautas Cinauskas: 04.13, #15;

Jonas Dėdinas: 02.23, #8;

Stasė Dzenuškaitė: 06.15, #24;

Robert Frost: 08.31, #27;

Sigitas Geda: 01.26, #4; 05.18, #20;

Irena Gelažienė: 12.14, #42;

Kęstutis Genys: 01.12, #2; 03.09, #10;

Nijolė Beleškaitė–Gražulienė: 01.05, #1; 08.31, #31;

Seamus Heaney: 07.20, #29;

Annette von Drosze–Hulshoff: 09.28, #31;

Gintautas Iešmantas: 11.23, #39;

Nijolė Jankutė: 02.16, #7; 12.21, #43;

Antanas Jasmantas: 12.21, #43;

Eglė Juodvalkė: 06.01, #24;

Birutė Marcinkevičiūtė: 06.15, #24;

Eduardas Mieželaitis: 05.04, #18;

Anatolijus Kairys: 01.12, #2; 02.16, #7, 08.31, #31; 11.02, #36;

Faustas Kirša: 03.02, #9;

Nijolė Miliauskaitė: 04.06, #14;

A. A. Naujokaitis: Poetas patriotas — 11.23, #39;

Rainer Maria Rilke: 09.28, #31;

Wislawa Szymborska: 09.07, #28;

Sofija Šviesaitė: 03.09, #10;

Julija Švabaitė: 06.08, #23;

Alfonsas Tyruolis: 01.12, #2; 07.06, #27; 12.21, #43;

Kun. Kazimieras Vaičionis: 06.15, #24;

Valerija Vilčinskienė: 03.23, #12;

Jonas Zdanys: 10.26, #35;

Mokslas

A.V.Š.: Amerikai skirta kilnojamoji paroda apie Lietuvos istoriją — 03.02, #9;

Vytautas Bieliauskas: Nusikaltimas be bausmės — 10.26, #35;

D.S.: Jaunieji Lietuvos istorikai — 11.02, #36;

Hab. dr. Algirdas Girininkas: Pabaltijo priešistorės tyrinėtojų simpoziumas Rytoje — 06.01, #22; Pa**rodoje „Mokslas 2002" — 07.20,** #29;

Nijolė Kreimerienė: Įkurtuvės Teologijos fakultete — 11.23, #39;

Juozas Kriaučiūnas: Lietuvių katalikų mokslo akademija — 11.23, #39;

Ramunė Kubiliūtė: Konferencija apie Baltų studijas globalizacijos eroje — 07.27, #30;

Algimantas Naujokaitis: Mokslininkų derlius — 04.27, #17;

Ieva Velsytė ir Algis Norvilas: Pasaulio lietuvių psichologų konferencija — 08.31, #31;

Kazimieras Ragulskis: Dinaminės sistemos — 06.01, #22;

--: Lietuvos psichologų tyrimų pranešimai — 08.31, #31;

Religija, filosofija

Kun. Valdas Aušra: Velykų prisikėlimas — 03.30, #13;

Kun. Viktoras Rimšelis, MIC: Iš dulkių į amžiną laimę — 03.30, #13; Mesijo belaukiant — 12.21, $43;

Ses. Ona Mikailaitė: Kalėdų džiaugsmas — 12.21, #43;

Kęstutis A. Trimakas: Menininkai apie Dievą, pašaukimą, kryžių, Bibliją — 05.04, #18;

Menas

J.G.: Krikštai mene — 01.12, #2;

Nora Aušrienė: E. ir A. Marčiulionių meno paroda — 04.06, #14;

Meila Balkus: Tarp ieškojimų ir atradimų — 02.16, #7;

Vanda Balukienė: Lietuvės dailininkės kuria ir bendrauja — 04.06, #15;

Rimas Gedeika: Alfredo Pliadžio foto paroda — 11.23, #39;

Dalia Jakienė: Skulptoriaus Petro Vaškio darbų paroda — 04.13, #15;

Ingrida Korsakaitė: Šimtaveidė vienatvė — 04.13, #15; Stasio poezija — 04.13, #15;

Laima Krivickienė: Kūryba, tai būties švystelėjimas — 03.09, #10; Minčių deriniai — 08.31, #27; Yra daug kelių namo — 11.23, #39;

Danas Lapkus: Dovana Lietuvai — 02.16, #7;

Gražina Mareckaitė: Prano Domšaičio galerijoje — 04.20, #16;

Vytautas Matulionis: Gėlės ir stiklas — 11.02, #36;

Vida Mažrimienė: Gražinos Didelytės grafikos šviesa — 01.26, #4; Tarsi sugrįžę paukščiai — 10.05, #32;

Algimantas A. Naujokaitis: Alberto Veščiūno paveikslai keliauja — 01.05, #1; Lietuvių menas svetur — 05.25, #21; Vytauto Igno kūrybos pasaulis — 06.01, #22; Lietuviškų asambliažų paroda — 06.01, #22; Jaunieji talentai — 06.01, #22; istorinių portretų paroda — 09.21, #30; Didžiausia šiuolaikinio meno paroda — 10.19, #34;

Gintas Oliškauskas: Talentinga karpinių meistrė — 12.21, #43;

Tomas Pabedinskas: Fotografija tarp dviejų pasaulių — 11.23, #39;

P. Palys: Išeiname, kaip kunigaikščiai — 01.05, #1;

Virginija Paplauskienė: Tradicinė paroda Čiurlionio galerijoje — 03.02, #9; Man kūryba tai malda — 04.20, #16;

Tauras Pikuolis: Nuo linijos iki spalvos — 03.16, #11;

Giedrė Sakalauskaitė: Gintaro paslaptis Kazimiero Mizgirio galerijoje — 06.22, #25; Paslaptingas Vilniaus sutemų grožis — 07.06, #27;

Rūta Samuolytė: Lietuviški kryžiai iš Kolumbijos — 12.07, #41;

Zita Sodeikienė: Eidrigevičiaus kūriniai — 07.06, #27;

Ričardas Šileikis: Lino menininkai kviečia į Ukmergę — 11.02, #36;

Audronė Škiudaitė: Išeivijos dailė, Lietuvos kultūros paveldo ryški dalis — 03.16, #11; Prisimenu namelį, tą gimtinį savo — 10.12, #33; Prano Domšaičio genijus veržiasi į pasaulį — 10.19, #34;

Juozas Šulaitis: Lietuvių menininkų paroda Floridos vakaruose — 02.02, #5;

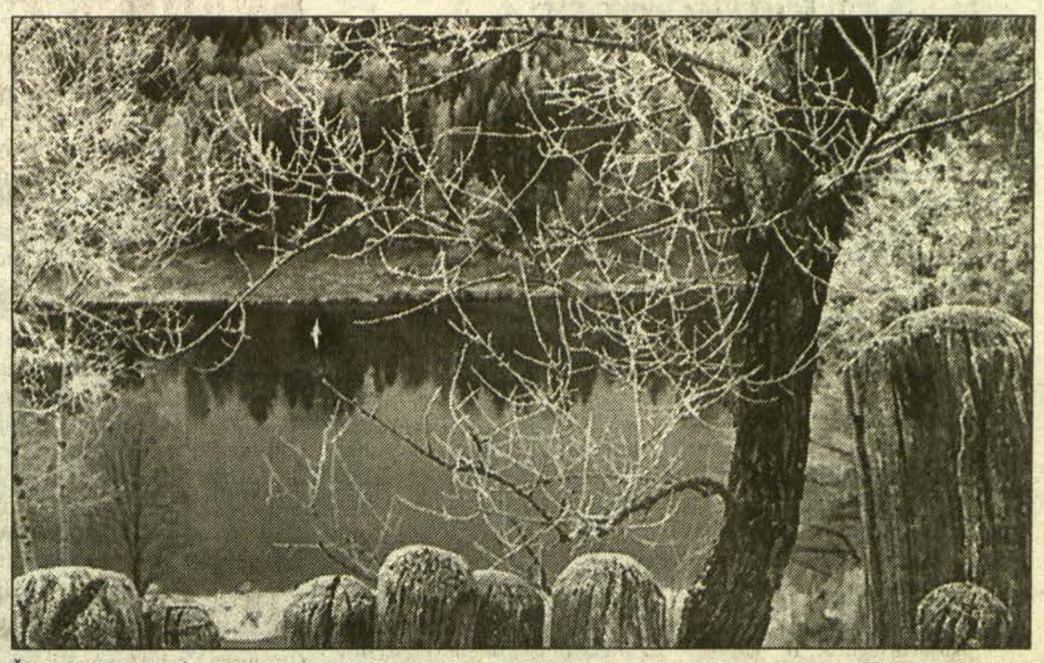

Žiemos pasaka. **Eltos nuotrauka.**

Muzika, koncertai

Nijolė Benotienė: Exultate — 12.07, #41;

Alina Bičkienė: Ir nuaidėjo „Balsas tarp žmonių balsų" — 03.23, #12;

K. Černiauskienė: Lietuvių operos pastatyta „Lucia di Lammermoor" — 06.22, #25;

Jadvyga Godunavičienė: Lietuvių muzika skamba pasaulyje — 05.25, #21;

Nijolė Kersnauskaitė: Ar verta dirbti — 11.16, #38;

Juozas Končius: Meilė, klasta ir kerštas Lietuvių operos premjeroje — 04.06, #14;

Daiva Kšanienė: Kompozitorius Stasys Šimkus — 06.08, #23;

Danutė Mileikienė: — Čikaga, Los Angeles, Putnam — 03.09, #10;

Aušra Motuzienė: Aukštųjų muzikos mokyklų asociacijos kongresas — 12.07, #41;

Algimantas A. Naujokaitis: Vydūno fondo laureatų koncertas — 04.20, #16;

P. Palys: Po muzikos horizontus žvalgantis — 01.12, #2; Vėl atvyksta Violeta Urmana — 01.19, #3; Atšvęstas gimtadienis ir sudiev — 08.31, #27; Cleveland simfoninis orkestras su nauju dirigentu — 09.07, #28; Vilnius pradėjo naują muzikos sezoną — 10.19, #34; Carnegie Hall atidarė 2002-2003 muzikinį sezoną — 11.30, #40;

Virginija Paplauskienė: „Liučija" kviečia į svečius — 04.27, #17;

Dalia Pilipavičienė: Premjera Klaipėdoje — 05.25, #21;

Audronė Škiudaitė: Sugrįžimai: Miežiškiai, Panevėžys, Čikaga — 12.07, #41; Kiekviena karta užsiaugina savo žvaigždes — 03.23, #12;

Pranas Visvydas: Kuklus tūpsnis Verdi „Requiem" — 04.20, #16;

Slava Žiemelytė: V. Juozapaičio koncertas Toronte — 02.16, #7;

Teatras, filmai

--: „Penkių stulpų" režisierė apie pjesę ir spektaklį — 09.31, #27;

Eglė Juodvalkė: Dar apie teatro spektaklį Čikagoje — 04.27, #17;

Daiva Kšanienė: Menininė dovana Klaipėdos gimtadieniui — 07.20, #29;

Gražina Mareckaitė: Drama baltame fone — 05.18, #20; Sapnai apie Vilnių — 07.06, #27; Gražio**sios lietuvaitės lemtis — 02.16, #7;**

Bronius Nainys: Melas šventykloje — 04.20, #16;

Algimantas A. Naujokaitis: Naujas avangardo meistro filmas — 05.18, #20;

A.V.Š.: Tremtinių dukters kūryba apie gyvenimo trapumą — 05.15, #24;

Pranas Visvydas: Dvi ir keturi — 01.26, #4;

Leidiniai

Alfred Bammesberger: Knyga apie ryšius tarp Lietuvos ir Eichšteto — 01.19, #3;

Dr. Antanas Balašaitis: Žinyno II tomas jau paruoštas — 11.30, #40;

Danutė Bindokienė: Susipažinimai su menininkais ir menu — 01.19, #3; Apie skraidančius ežerus, milžinus ir paskendusius miestus — 01.19, #3; „Krikštai" Mažojoje Lietuvoje — 01.19, #3;

Jadvyga Damušienė: Visi turėtų šią knygą perskaityti — 03.02, #9;

Vida Danielauskienė: Mažosios Lietuvos dainų rinkinys — 05.11, #19;

Liuda Germanienė: Apie vaikus ir enciklopediją — 01.26, #4;

Jadvyga Godunavičienė: Senojo Vilniaus fotografijos — 07.06, #27;

Alfredas Gušcius: Poezija ir muzika spindinčioje giesmėje — 12.07, #41; Vytauto Bubnio romanas „Balandžio plastėjime" — 05.18, #20; Už laisvę — ugnimi ir žodžiu — 06.01, #22;

Nijolė Jankutė: Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūrą — 05.18, #20; Dvi sielos draugystei skirtos knygos — 05.25, #21; Seniai, labai seniai buvo Lietuva — 08.31, #27; Apie velniškas pamokas — 10.19, #34; Ką atrado kirvarpa — 11.09, #37;

Dr. Jolita Kavaliūnaitė: Žmogus ir menas — 11.30, #40;

Violeta Kelertienė: Poezijos balsas — užuojauta kitam — 07.06, #27;

Robertas Keturakis: Lietuvos Jeremiada, ištrėmimo rauda — 05.15, #24;

Dr. Romualdas Kriaučiūnas: **Švyturys, kviečiantis mus į tikėjimą** ir meilę — 09.28, #31;

A. Landsbergis: Palydint naują antologiją į Frankfurto mugę — 10.12, #33;

Antanas Lukšietis: Širdies neatskiriamasis — 07.27, #30;

Vida Mažrimienė: Paminklas praeities aidams — 09.28, #31; Janinos Monkutės Marks monografija — 12.14, #42;

Dr. Juozas Meškauskas: Tautos žygdarbis ar nusikaltimas — 03.23, #12;

Skirmantė Migliniėnė: Apie autorę Mildą Budrienę; Naujausios dr. Budrienės knygos sutiktuvės — 11.23, #39;

Algimantas A. Naujokaitis: Nauja lietuviška enciklopedija — 01.26, #4; Tegyvuoja A. Mackaus knygų fondas — 08.31, #27; Petronėlės Orintaitės bibliografija — 10.19, #34; Australijos lietuvės rašytojos debiutas Lietuvoje — 12.14, #42; V. Bakaičio sudarytas ir išverstas lietuvių poezijos rinkinys — 05.11, #19; Pokalbis su „Žodyno" vyr. red. **prof. V. Vitkausku — 06.08, #23;** Jono Meko poezijos knyga — 07.27, #30; Pokalbis su Tyto Alba leidyklos dir. L. Varnauskiene — 08.31, #31;

Lijana Šatavičiūtė-Natalevičienė: Nauja lietuviška enciklopedija — 01.26, #4;

P. Palys: Padėkos ir pagarbos vardan — 02.23, #8; Tai dar vienas skaidriai žėrintis gintaras — 04.13, #15;

Stasė Petersonienė: — Antanas Ruškys apie Endriejavo žemę — 11.30, #40;

Vida Pukienė: Dvi knygos Amerikos Lietuvių tarybos veiklai nušviesti — 03.23, #12;

Prof. dr. Jonas Račkauskas: Penkios dr. Mildos Budrienės knygos — 11.23, #39;

Stasė E. Semėnienė: Nuo Musninkų iki Čikagos — 04.13, #15;

Kęstutis A. Trimakas: Praplėstas akiratis ir nauji žodžiai — 03.02, #9;

Dr. Stasys Tumėnas: Šiaurės Lietuvos sugrįžimas — 03.23, #12;

Vidmantas Valiušaitis: Išėjusiems džiaugsmas sugrįžti — 09.28, #31;

Dr. Angelė Vyšniauskaitė: Tautodailė, unikali etninės kultūros sritis — 02.23, #8;

Ona Voverienė: Sugrįžo pamokyti, kaip reikia mylėti savo tautą — 10.05, #32;

Prof. Algis Zaboras: Saulė Jautokaitė rašo apie muziką ir dailę — 11.23, #39;

Zita Žemaitytė: Saulės Jautokaitės knyga apie menininkus — 05.04, #18.